

Elämiseen riittävän palkan mallit

CASE: Brasilia, Indonesia, Intia ja Mosambik

Selvitys on laadittu Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK:n tilauksesta.

Finnwatch on suomalaisen yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Finnwatchin taustalla vaikuttaa 11 kehitys-, ympäristö-, ay- ja kuluttajajärjestöä: Solidaarisuus, Eettisen kaupan puolesta, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Attac, Kirkon Ulkomaanapu, Kepa, Kehys, Dalitien solidaarisuusverkosto, Maan ystävät, Kuluttajaliitto ja Suomen Lähetysseura.

Taitto: Petri Clusius/Amfibi ky
Julkaisuajankohta: Toukokuu 2018
Kannen kuva: Josep Castell, CC BY-NC-ND 2.0

Sisältö

JOHDANTO	4
1. ELÄMISEEN RIITTÄVÄN PALKAN MALLIT – VAHVUUKSIA JA HEIKKOUKSIA	5
1.1 AFWA:n Aasian vaateteollisuuden pohjapalkka	5
1.2 WageIndicator – globaali palkkalaskuri.....	7
1.3 Good World Solutions – Fair Wage Guide -palkkalaskuri	9
1.4 Global Living Wage Coalitionin soveltama Anker-metodologia	10
2. MAAKOHTAISET ELÄMISEEN RIITTÄVÄN PALKAN MALLIT	13
2.1 Elämiseen riittävä palkka Indonesiassa.....	13
2.2 Elämiseen riittävä palkka Intiassa.....	14
2.3 Elämiseen riittävä palkka Filippiineillä.....	15
2.4 Elämiseen riittävä palkka Brasiliassa	16
2.5 Elämiseen riittävä palkka Mosambikissa.....	16
3. YHTEENVETO ELÄMISEEN RIITTÄVÄN PALKAN ARVIOISTA MAITAIN	18
4. MITEN ERILAISET LASKENTAMALLIT REAGOIVAT YKSITTÄISTEN KUSTANNUSTEN NOUSUUN?	19

Johdanto

Elämiseen riittävä palkka on työntekijälle työstä vastikkeeksi maksettava korvaus, jolla tämä kykenee hankkimaan itselleen ja perheelleen hyväksyttävän tasoisen perustoimeentulon. Perustoimeentulolla tarkoitetaan riittävän ravinnon, asumisen, terveydenhuollon, vaatetuksen, liikkumisen ja lasten koulutuksen hankkimista sekä mahdollisiin yllätyksellisiin menoihin varautumista.

Elämiseen riittävä palkka on jokaiselle ihmiselle kaikissa maailman maissa kuuluva ihmisoikeus. Työntekijän ja hänen perheensä toimeentulon turvaava palkka tunnustetaan perustavanlaatuisena oikeutena niin YK:n ihmisoikeusjulistuksessa, YK:n TSS-sopimuksessa kuin Kansainvälisen työjärjestö ILO:n peruskirjassa.

Vuonna 2015 Finnwatch julkaisi ensimmäisen elämiseen riittävän palkan perusteita ja sen laskemista yritysvastuun näkökulmasta käsittelevän kotimaisen tutkimuksen¹. Raportissa selvitettiin elämiseen riittävän palkan käsitteitä sekä valtioiden ja yritysten vastuita ja velvoitteita riittävän palkan maksamiseksi. Selvityksessä käytiin läpi esimerkkejä keskeisistä elämiseen riittävän palkan laskentamalleista ja arvioitiin niiden soveltuvuutta elämiseen riittävän palkan mittareina. Tarkoituksena oli tuottaa erityisesti kehitysmaissa toimiville suomalaisyrityksille käytännön työkalu elämiseen riittävän palkan määrittämiseksi ja maksamiseksi.

Tämä raportti jatkaa elämiseen riittävään palkkaan liittyvien kysymysten tarkastelua vertailemalla eri laskentamallien mukaisesti maakohtaisesti laadittuja numeerisia arvioita viidessä eri maassa: Brasiliassa, Filippiineillä, Indonesiassa, Intiassa ja Mosambikissa.

¹ Finnwatch, 2015. Elämiseen riittävä palkka ihmisoikeutena: Laskentamalli ja suositukset, saatavilla osoitteessa: <https://www.finnwatch.org/images/pdf/RaporttiERP.pdf>

1. Elämiseen riittävän palkan mallit – vahvuuksia ja heikkouksia

1.1 AFWA:N AASIAN VAATETEOLLISUUDEN POHJAPALKKA

Asia Floor Wage Alliance (AFWA) on kansainvälinen ammattiliittojen ja työntekijöiden oikeuksia puolustavien organisaatioiden muodostama yhteenliittymä, joka on kehittänyt mallin elämiseen riittävän palkan laskemiseksi tekstiili- ja vaateteollisuuden tehdastyöntekijöille Aasiassa². Koko Aasian käsitettävällä laskentamallilla on tarkoitus ehkäistä valtioiden välistä palkkakilpailua ulkomaisista investoinneista ja tilauksista³.

Asia Floor Wage (AFW) lasketaan ostovoimapariteetin mukaisina dollareina

(engl. purchasing power parity \$, PPP\$). Ostovoimapariteettidollarilla tarkoitetaan hypoteettista tavaroiden ja palveluiden kulu- tukseen perustuvaa Maailmanpankin valuut- taa, jolla laskettuna kahden maan hyödykeko- rin hinta on täysin sama yhteiseksi valuutaksi muutettuna. Se mahdollistaa elintason vertai- lemisen eri valtioiden välillä riippumatta val- tioiden kansallisista valuutoista. Laskettu poh- japalkka voidaan myös muuntaa sen avulla kunkin maan valuutan mukaiseksi palkaksi⁴.

Aasian pohjapalkan laskemiseksi AFWA suorittaa ruokakoriselvityksiä seitsemässä Aasian maassa. Selvityksiä tehdään vuosittain inflaation ja kuluttajahintojen kohoamisen

2 Asia Floor Wage kotisivut: <http://asia.floorwage.org/>

3 Clean Clothes Campaign, Calculating a Living Wage, <https://cleanclothes.org/livingwage/calculating-a-living-wage>

4 Ibid.

huomioimiseksi. Selvitysten pohjalta AFWA:n jäseninä olevat ammattiliitot neuvottelevat keskenään ja määrittävät keskimääräisen ostovoimaluvun. Vuonna 2009 AFWA:n määrittämä elämiseen riittävä palkka oli 475 PPP\$ kuukaudessa. Vuonna 2011 se nousi 540 PPP\$:iin ja vuonna 2013 tarkistuksen jälkeen 965 PPP\$:iin. Vuoden 2015 elämiseen riittävä palkka oli 1 021 PPP\$. Tuorein luku vuodelta 2017 on 1181 PPP\$.

AFWA:n metodi on yksinkertainen. Metodissa selvitetään ainoastaan ruokakulut paikallisten hintaselvitysten perusteella. AFWA:n mukaan ruokakulut muodostavat palkkalaskelman ytimen, koska globaalissa etelässä ruokakulut ovat merkittävästi korkeammat kuin globaalissa pohjoisessa, ja ne muodostavat keskeisen osan työväestön kotitalouskuluista⁵.

AFWA määrittelee päivittäisen kaloritarpeen, joka on työskentelevän aikuisen osalta 3 000 kilokaloria ja lapsen osalta tästä puolet eli 1 500 kilokaloria. Kulutusmäärä nelihenkiseksi oletetun perheen (kaksi aikuista ja kaksi lasta) kyseessä ollessa on siten 2 250 kilokaloria perheenjäsentä kohden. Aikuiselle asetettu kaloritarve on asetettu vastaamaan Indonesiassa lakisääteisen vähimmäispalkan pohjana käytettyä 3 000 kilokalorin vähimmäismäärää, joka on korkein kaikista AFWA:n vertailuvaltioissa käytetyistä. Indonesian taso on valittu, koska minkään valtion omaksomia vähimmäisstandardeja ei ole haluttu heikentää. Indonesiassa kaloritarve on määritetty kohtuullista tai raskasta fyysistä työtä tekevän henkilön energiatarpeen mukaisesti. AFWA:n mukaan tehdastyön voidaan katsoa edellyttävän kohtuullista tai raskasta fyysistä työtä. AFWA toteaa malliruokavalion perustuvan tavanomaiseen työväestön ruokavalioon eli sellaisiin ruokahyödykkeisiin, joita ostetaan katumarkkinoilta tai paikallisista kaupoista ja jotka valmistetaan ateriaksi kotona⁶.

Muut kulut johdetaan ruokakoriselvityksillä määritetyistä ruokakustannuksista. Tutkimusten mukaan Aasiassa vaateteollisuuden työntekijät käyttävät tyypillisesti puolet tuloistaan ruokaan, minkä vuoksi ruokakulut muodostavat puolet kokonaiskululaskelmasta. Esimerkkinä AFWA toteaa, että Intian työministeriön mukaan työntekijät käyttävät keskimäärin 47,8 prosenttia tuloistaan ruokaan⁷. AFWA:n mallissa ruokakulut vastaavat siis 50 prosenttia työntekijöiden kokonaismenoista.

AFWA:n mallissa 40 prosenttia kokonaismenoista muodostuu vaatetuksesta, asumisesta, matkustamisesta, lasten koulutuksesta ja terveydenhuollosta. Loput 10 prosenttia kokonaismenoista on osoitettu harkinnanvaraisiin kuluihin (vapaa-aikaan, säästöihin ja työttömyyden varalle). Kokonaiskululaskelmaa voidaan vielä modifioida muiden kuin ruokakulujen osalta 10 prosentilla joko ylös- tai alaspäin eri maiden taloudellisen kehitystason mukaan⁸. Palkka tulee ansaita kansallisen lakisääteisen työviikon puitteissa, mutta maksimityöntuntimäärä ei kuitenkaan saa ylittää 48 tuntia viikossa⁹.

AFWA:n laskentakaavassa oletetaan perhettä kohden olevan vain yksi tulonsaaja. Syy on laskentatekninen, sillä ratkaisun avulla laskelmaan sisällytetään lastenhoitokulut¹⁰. Ajatus perustuu lastenhoitokulujen syntymisen riippuvuuteen toisen vanhemman työskentelystä. Mikäli toinen vanhempi on kotona, ei lastenhoitokuluja synny vanhemman pystyessä itse hoitamaan lapsia. Jos taas toinenkin vanhempi työskentelee, joudutaan turvautumaan lähtökohtaisesti ulkopuoliseen lastenhoitoon. AFWA:n tekemä oletus on näppärä yksinkertaistus, mutta epäselväksi jää, kuinka hyvin se vastaa

⁷ Ibid, s. 49.

⁸ Ibid, s. 50-51.

⁹ Merk J., 2009. *Stitching a Decent Wage Across Borders, The Asia Floor Wage Proposal*, saatavilla osoitteessa: <http://www.cleanclothes.org/resources/publications/afw.pdf>

¹⁰ Bhattacharjee, A. ja Roy, A., 2012, *Asia Floor Wage and global industrial collective bargaining*, s. 67–83, teoksessa ILO, 2012, *Social justice and growth: The role of the minimum wages*, saatavilla osoitteessa: http://www.ilo.org/actrav/events/WCMS_182539/lang-en/index.htm

⁵ Finnwatch, 2015. *Elämiseen riittävä palkka ihmisoikeutena: Laskentamalli ja suosituks*, saatavilla osoitteessa: <https://www.finnwatch.org/images/pdf/RaporttiERP.pdf>

⁶ Merk J., 2009. *Stitching a Decent Wage Across Borders, The Asia Floor Wage Proposal*, saatavilla osoitteessa: <http://www.cleanclothes.org/resources/publications/afw.pdf>

todellisuutta lastenhoitokulujen ja toisen vanhemman ansiotason välisestä käänteisestä vaikutussuhteesta.

USD ja PPP\$:n pariteetti on määritelmänsä mukaan vakio (1,000), joten PPP\$:n käyttö kiinnittää dollarin ja vertailussa mukana olevien Aasian valuuttojen kurssit tiettyyn ajankohtaan. Tällöin vertailu muiden valtioiden kansantalouksien kanssa on helppoa, mutta ongelmalliseksi muodostuu Aasian maiden valuuttakurssien vaihtelu, joita AFWA ei ota riittävästi huomioon. Vaikka ostokoriselvitys tehdään vuosittain, Aasian pohjapalkkasuositus julkaistaan vain kahden vuoden välein. Tämä johtaa siihen, ettei AFWAn palkkasuositus ole aina ajantasalla.¹¹ AFWA ei myöskään huomioi lainkaan alueellisia vaihteluita maiden sisällä. Läpinäkyvyyden kannalta tarkoituksenmukaista olisi julkaista AFWA:n jäsenvaltioiden pohjapalkkasuositukset myös paikallisina valuuttoina vähintään vuoden väliajoin, jolloin kokonaiskuva Aasian valtioiden palkansaajien ostovoiman kehityksestä selkeytyisi.

Ostovoimapariteettivertailu on hyvä työkalu erojen esille tuomiseen eri valtioiden välillä. Virtuaalidollarin ostovoiman hahmottaminen muille kuin yhdysvaltaiselle kuluttajalle ei kuitenkaan ole ihan helppoa, joten eurooppalaiselle havainnollisempaa olisi käyttää laskennallista ostovoimapariteettieuroa (PPP€). Tosin euromaiden välilläkin on eroja: suomalaisen euron muuntokerroin on 0,9, saksalaisen 0,8 ja virolaisen 0,5¹², joten 1181 PPP\$ on suomalaisen keskivertokuluttajan virtuaalikulukkarossa 1063 euroa. Saksalaisella vastaavaan elintasoon riittää 945 euroa ja virolaisella vain 591 euroa.

AFWA:n konsepti on yksinkertaisuutensa vuoksi sovellettavissa muihinkin maanosiin, mutta vaatisi tällöin ruoka/muut kustannukset -suhteeseen tehtäviä korjauksia.

11 On myös syytä huomauttaa, että Maailmanpankki on korjannut PPP:n laskentamallia takautuvasti, ja myös muita pieniä korjauksia uusimpiin PPP-kertoimiin on aika ajoin tehty. Näiden merkitys AFWA:n arvioon ei kuitenkaan ole ratkaiseva.

12 The World Bank. DataBank, World Development Indicators. PPP conversion factor, GDP (LCU per international \$). <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=PA.NUS.PPP&country>

Ostovoimapariteettivertailu, jonka pohjana on standardisoitu lista hyödykkeitä, soveltuu lähtökohtaisesti paremmin kehittyneisiin talouksiin kuin kehitysmaihin, joissa menetelmän käyttö voi aiheuttaa vääristymiä. Kehitysmaissa kulutetaan joskus merkittävässä määrin tiettyjä vain paikallisilta markkinoilta löytyviä tuotteita, joille ei välttämättä löydy vastinetta ostovoimapariteettivertailun pohjana olevassa kulutushyödykelistassa. Tämä lisää mallin epätarkkuutta köyhimmillä alueilla.

Yksityistalouksien kulutus- ja kulurakenne kehitysmaissa on oleellisesti erilainen kuin kehittyneissä maissa. Ruokamenot ovat kehitysmaissa usein suurin yksittäinen menoerä, kun taas teollistuneissa maissa, varsinkin suurkaupunkien alueella asumismenojen suhteellinen osuus on suurempi. Laskentamallin jakaminen vain kahteen kategoriaan 'ruoka' ja 'muut kustannukset' on yksinkertaisesti liian karkea.

1.2 WAGEINDICATOR – GLOBAALI PALKKALASKURI

Työmarkkinoiden läpinäkyvyyttä edistävä WageIndicator-säätiö on kehittänyt elämiseen riittävän palkan tietokantaa vuodesta 2000 lähtien. Nettisovellukseen perustuvaan tietokantaan kerätään tietoja elämiseen riittävän palkan laskemiseksi käyttäjiltä eri puolilta maailmaa. Nettisovelluksella kerättäviä tietoja täydennetään tarpeen mukaan kasvokkain tehtävillä haastatteluilla, YK-lähteistä kerätyillä tiedolla sekä kaupoissa ja marketeissa tehtävillä hintatutkimuksilla. Wageindicatorin laskelmat noudattelevat Richard ja Martha Ankerin Global Living Wage Coalitionille (GLWC) kehittämää metodologiaa (ks. luku 1.4)¹³.

Wageindicator.org nettisivuilla oli vuonna 2016 noin 40 miljoonaa kävijää. Nettikyselyssä käyttäjää pyydetään antamaan tietoja yhteensä 100 hyödykkeen ja palvelun hinnoista. Vuosina 2014–2016 tietokantaan kerättiin yli 1,7 miljoonaa

13 Wageindicator.org, FAQ Living Wage. <https://wageindicator.org/main/salary/living-wage/faq-living-wage>

hintatietoa erilaisista hyödykkeistä. Säätö kertoo testaavansa tietojen oikeellisuutta ja poistavansa virheellisiksi havaitut tiedot. Ruokakustannusten laskemiseksi tuotekoh- taisia hintatietoja on oltava vähintään kym- menen tutkimuksen kohteena olevaa maata tai pienempää aluetta kohti. Asumismenoja laskettaessa kustannustietoja on oltava 50. Nykyisellään Wageindicatorin tietokan- nassa on elämiseen riittävän palkan arviot 54 maalle, joista puolet on matalan ja kes- kitulotason maita Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa¹⁴.

Ruokakulujen laskemisessa WageIndicator- säätö ei nojaa pelkästään nettikyselyyn. Ruokakulut arvioidaan lisäksi YK:n elintar- vike- ja maatalousjärjestön (FAO, Food and Agriculture Organization) julkaiseman kan- sallisen ruokatietokannan perusteella, joka sisältää tietoja elintarvikkeiden kulutuksesta (per henkilö) eroteltuina 50:een hyödykeryh- mään. Laskennassa apuna käytettävän mal- liruokavalion sisältö rakennetaan FAO:n ruo- kataseen mukaisesti. Tase sisältää saatavilla olevat hyödykkeet kussakin valtiossa, ja sen oletetaan heijastavan keskimääräistä ruoka- kulutusta. Taseen tiedot ohjaavat sitä, mitä nettikyselyssä annettuja hintatietoja voidaan käyttää ruokakustannusten laskemiseksi¹⁵. Matalatulovaltioiden osalta ruokakorin tulee täyttää FAO/WHO:n suosittaman proteiini- pitoisuuden vähimmäismäärän vastaavalla tavalla kuin Anker-metodologiassa.¹⁶

Wageindicatorin ruokakululaskelmassa ole- tetaan, että kaikki ruokahyödykkeet oste- taan halvalla marketeista ja valmistetaan kotona. Päivittäiseksi yhden henkilön ener- giatarpeeksi on oletettu 2 100 kilokaloria per henkilö, jota sovelletaan niin aikuisten kuin lastenkin osalta. Oletettu luku vastaa FAO:n määrittämää hyvän terveyden edel- lyttämää energiatarvetta. Valittua energia- tarpeen määritelmää perustellaan sillä, että se vastaa suurin piirtein niitä lukuja, joita on

käytetty muissa elämiseen riittävän palkan metodeissa¹⁷.

Asumiskulujen laskennassa vertailukoh- tina käytetään yhden henkilön kotitalouden osalta kaupunkien ydinkeskustojen ulko- puolella sijaitsevaa yhden makuuhuoneen ja perheellisen työntekijän osalta kahden makuuhuoneen asunnon kuukausivuok- raa. Nettikyselyllä kerätään tiedot asuntojen koosta ja sijainnista, sähkön ja veden käytön kuluista sekä muista asumiseen liittyvistä kustannuksista. Näiden tietojen avulla tuote- taan arvio asumiskustannuksista¹⁸.

Liikkumiskustannukset kaupunkialueilla vas- taavat aikuisen henkilön julkisen liikenteen kuukausilipun hintaa. Lasten oletetaan mat- kustavan ilmaiseksi vanhempien seurassa. Koska maaseudulla ei ole käytettävissä vas- taavaa julkista liikennettä, liikkumiskustan- nukset vastaavat siellä meno-paluulippua lähimpään kaupunkiin kerran viikossa. Muita kuluja varten summaan lisätään 10 prosent- tia. Vaikka muut kulut huomioidaan lasken- nallisesti, nettikyselyssä kerätään tästä huo- limatta tietoja myös terveys-, koulutus- ja vaatekuluista¹⁹.

Luontoisetuisuuksia ei huomioida, vaan las- kettu palkka on rahallinen. Myöskään vuo- sibonusia ei huomioida, koska ne ovat epäsäännöllisiä ja niiden määrä vaihtelee. Wageindicatorin mukaan säännölliset kuu- kausittaiset kulut on pystyttävä kattamaan normaaleilla kuukausituloilla ja epäsäännölliset tulot on tarkoitettu kattamaan epäsään- nöllisiä kuluja²⁰. Esimerkiksi joillain teollisuu- denaloilla, joissa työnantaja tarjoaa työnteki- jöille asunnon, Wageindicatorin antamaa las- kelmaa ei siis voida soveltaa suoraan.

Wageindicatorin mallin mukaisessa elämiseen riittävän palkan arvioissa otetaan huomioon

14 Ibid.

15 FAOSTAT, Food Balance Sheets, <http://www.fao.org/faostat/en/#data/FBS>

16 Guzi, M. and Kahanec M. (2014). Wageindicator Living Wages, Methodological Note, saatavilla osoitteessa: http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2014/141110-Living-Wage-Meth-od_FINAL.pdf

17 Metodikuvauksessa viitataan seuraaviin: AFWA 2250 kcal, ISEAL Malawissa 2364 kcal ja Etelä-Afrikassa 2261 kcal. Ibid, s. 9.

18 Wageindicator.org, FAQ Living Wage. <https://wageindicator.org/main/salary/living-wage/faq-living-wage>

19 Guzi, M. and Kahanec M. (2014). Wageindicator Living Wages, Methodological Note, saatavilla osoitteessa: http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2014/141110-Living-Wage-Meth-od_FINAL.pdf

20 Ibid.

tuloerot ja palkasta tehtävät pakolliset vähennykset. Näin ollen arvio on vertailukelpoinen bruttokuukausipalkkojen ja esimerkiksi veronalaisten lakisääteisten minimipalkkojen kanssa²¹.

Elämiseen riittävän palkan arviot lasketaan kolmelle tyyppitaloudelle: yhden hengen talous, standardiperhe (2 aikuista, 2 lasta) ja tyypillinen perhe. Tyypillisen perheen määrittelyssä Wageindicator nojaa Anker-metodologiaan (ks. luku 1.4). Perhekoon määrittelyn pohjana on Maailmanpankin tilastoihin perustuva kansallinen lapsiluvun odote, eli lapsimäärä, jonka tarkastelun kohteena olevan valtion naiset keskimäärin saavat elinaikanaan. Perheiden elämiseen riittävän palkan arvioissa on lapsiluvun lisäksi otettu huomioon kokopäiväisesti työskentelevien vanhempien keskimääräinen lukumäärä perustuen ILO:n Economically Active Population Estimates and Projections (EAPEP)-tietokantaan²².

Elämiseen riittävän palkan arviot päivitetään säännöllisesti hintatasojen vaihteluiden huomioimiseksi. Elämiseen riittävä palkka ilmoitetaan liukumana, jonka alaraja on 1. kvartiili eli kohta, jonka alle jää 25 prosenttia aineistosta. Tässä pisteessä 75 prosenttia vastaajista on siis raportoinut korkeampia elinkustannuksia. Arvion ylärajana käytetään aineiston keskikohtaa eli mediaania. WageIndicator perustelee liukumaa sillä, että se edustaa kuluja optimoivan kotitalouden ostoskorja, johon sisältyy keskimääräistä halvempia hyödykkeitä²³.

Elämiseen riittävän palkan arvioiden lisäksi WageIndicatorin tietokanta sisältää tilastotietoja syntyvyysluvusta, työssä käyvien perheenjäsenten lukumäärästä, eri koulutustasojen vallitsevista palkkatasoista, Maailmanpankin köyhyysrajoista, kansallisista köyhyysrajoista, lakisääteisistä ja

kollektiivisesti sovitusta vähimmäispalkoista sekä ruoka-, asumis- ja liikkumiskustannuksista²⁴. Wageindicator julkaisee myös yksityiskohtaisia koostettuja raportteja kaupunkien ja muiden alueiden osalta, kun aluekohtaista hintatietoa on saatu kerättyä riittävästi.

1.3 GOOD WORLD SOLUTIONS – FAIR WAGE GUIDE -PALKKALASKURI

Good World Solutions (GWS) on voittoa tuottamaton sosiaalinen yritys, jonka päämääränä on tarjota informaatioteknologian keinoin työntekijöille anonyymi kanava, jolla voidaan raportoida työoloista, työntekijöiden tarpeista ja mielipiteistä GWS:n yhteistyökumppaneina toimivien yritysten päätöksentekijöille. Elämiseen riittävä palkka on yksi GWS:n palvelussa käsiteltävistä teemoista. GWS:n yhteistyökumppanien joukossa on paljon monikansallisia yrityksiä, kuten Cisco, Disney, Vodafone ja Marks & Spencer. Mukana on myös järjestöjen ja yritysten yhteistyöelimiä kuten Social Accountability International (SAI) ja Alliance for Bangladesh Workers Safety.

Elämiseen riittävän palkan arvioimiseksi GWS on kehittänyt erillisen Fair Wage Guide (FWG) -palkkalaskurin²⁵. Elämiseen riittävän palkan lisäksi laskuri kertoo tiedot kansallisista minimipalkoista. Minimipalkkatiedot kerätään kahden vuoden välein viranomaisilta ja kansainvälisiltä järjestöiltä²⁶. Arvot ilmoitetaan paikallisen valuutan lisäksi euroina, Yhdysvaltojen dollareina tai Britannian puntina. Valuuttamuunnoksissa käytettävät tiedot kurseista päivitetään päivittäin.

Palkkalaskurin käyttöoppaassa²⁷ on kuvailtu myös tuotannollisten perustekijöiden – tuotantoaikojen ja materiaalikustannusten – laskentaa ilmeisenä tarkoituksena selvittää, miten muutokset yritysten tuotantoprosesseissa vaikuttavat palkkoihin. Päämäärä

21 Wageindicator.org, FAQ Living Wage. <https://wageindicator.org/main/salary/living-wage/faq-living-wage>

22 ILO, Economically Active Population Estimates and Projections (EAPEP), http://laborsta.ilo.org/applv8/data/EAPEP/eaapep_E.html

23 Guzi, M. and Kahanec M. (2014). Wageindicator Living Wages, Methodological Note, saatavilla osoitteessa: http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2014/141110-Living-Wage-Method_FINAL.pdf

24 WageIndicator Wages in Context. <http://wageindicator-wages-in-context.silk.co/>

25 Good World Solutions, Fair Wage guide: <http://www.fairwageguide.org/>

26 Good World Solutions, Fair Wage guide. Using the Fair Wage Guide, saatavilla osoitteessa: http://www.fairwageguide.org/sites/default/files/FWG_Learn_More_08062014.pdf

27 Ibid.

lienee lisätä yritysten tuotantoympäristön läpinäkyvyyttä tarjoamalla työnantajille ja työntekijöillekin yksinkertainen tapa hahmottaa tuotantoteknisten prosessien määrittelemät rajakustannukset, jolloin palkkaukseen liittyvät teknistaloudelliset realiteetit tulevat ymmärrettäviksi molemmille osapuolille. Käytännöllinen lähestymistapa voi olla perusteltu, mutta se sivuuttaa elämiseen riittävän palkan ihmisoikeusperustaisuuden. Mitkään tuotannollistekniset ”realiteetit” eivät voi poistaa työntekijöiden oikeutta ihmisoikeuksien toteutumiseen.

Fair Wage Calculatorin maakohtaiset palkkasuosituksot on valtiosta riippuen laskettu eri alueille, työskentelysektoreille ja työntekijän kokemustasoille. Tietojen kattavuus eri valtioiden osalta vaihtelee huomattavasti. Indonesian kohdalla FWG:n minimisuosituspalkka on laskettu 33 osavaltiolle. Intian osalta palkkasuosituksot on laskettu 37 osavaltiolle, usealle eri työskentelysektorille ja työntekijän kokemus- ja osaamistasolle. Filippiinien tiedot ovat 17 alueelta, paikallisista olosuhteista riippuen jaoteltuna useampaan työskentelysektoriin ja osaamistasoon niin, että palkkaluokkien kokonaismäärä on 77. Brasilian osalta minimisuosituspalkalle on vain yksi koko maan kattava arvo. Mosambikin kohdalla maa on karkeasti jaoteltu kahdeksaan minimipalkkasektoriin. Näitä Fair Wage Guide -laskurin maakohtaisia tuloksia on tarkemmin esitetty luvussa 2.

FWG palkkasuosituksen laskennan perustana oleva malli ei käy ilmi manuaalista²⁸. Riippumatta valtiosta, valtion sisällä olevasta pienemmästä alueesta, ammatillisesta sektorista tai työntekijän ammattitaidosta, FWG:n suositus on säännönmukaisesti melko tarkalleen 10 prosenttia kansallista minimipalkkaa korkeampi. Näyttääkin siltä, että laskuri on toteutettu yksinkertaisesti lisäämällä kansallisiin minimipalkkoihin 10 prosentin marginaali.

FWG-laskurin ilmeinen tarkoitus on tarjota työnantajille kansallisiin

minimipalkkataulukoihin²⁹ perustuvia, pitkälle yksinkertaistetulla mallilla tuotettuja palkkasuosituksia. Elämiseen riittävän palkan lähtökohdista tarkasteltuna sillä on siten hyvin vähän tarjottavaa työntekijöille tai näitä edustaville sidosryhmille.

1.4 GLOBAL LIVING WAGE COALITIONIN SOVELTAMA ANKER-METODOLOGIA

Global Living Wage Coalition (GLWC) koostuu kuudesta kansainvälisestä ISEAL-allianssiin kuuluvasta sertifiointijärjestelmästä (Fairtrade International, Forest Stewardship Council, GoodWeave International, Sustainable Agriculture Network/Rainforest Alliance, Social Accountability International ja UTZ)³⁰. GLWC on yhteistyössä kansainvälisten asiantuntijoiden, Richard ja Martha Ankerin, kanssa kehittänyt kattavan metodin elämiseen riittävän palkan laskemiseksi. Tämä nk. Anker-metodologia on yksityiskohtaisesti kuvattu alkuvuodesta 2017 julkaistussa käsikirjassa *Living Wages Around the World: Manual for Measurement*³¹.

Anker-metodologian kehittäminen sai alkunsa vuonna 2011 julkaistusta ILO:n tilaamasta raportista, jossa on kriittisesti arvioitu 26 elämiseen riittävän palkan laskentamallia. Raportin johtopäätöksenä oli, että suositeltava standardimenetelmää elämiseen riittävän palkan laskemiseksi käytännössä ei löytenyt³². Yleisesti ottaen mallit olivat vaikeaselkoisia, metodologian osalta heikosti perusteltuja, eivätkä ne huomioineet vallitsevaa palkkatasoa.

Anker-metodologiaa esittelevässä käsikirjassa asetetaan laatuvaatimukset elämiseen riittävän palkan laskelmille. Avainasemassa

28 Good World Solutions, Fair Wage guide. Using the Fair Wage Guide, saatavilla osoitteessa: http://www.fairwageguide.org/sites/default/files/FWG_Learn_More_08062014.pdf

29 Paycheck.in, Minimum Wage India 2017 – Current Minimum Wage Rate India. <http://www.paycheck.in/main/salary/minimumwages>

30 ISEAL Alliance, Global Living Wage Coalition. <https://www.isealliance.org/our-work/improving-effectiveness/global-living-wage-coalition>

31 Anker R. & Anker M., 2017. Living Wages Around the World: Manual for Measurement, saatavilla osoitteessa: <https://www.elgaronline.com/view/9781786431455/9781786431455.xml>

32 Anker R., 2011. Estimating a living wage: A methodological review, saatavilla osoitteessa https://is.muni.cz/repo/1131138/anker_2011_ilo.pdf

on mallien läpinäkyvyys ja arviointiperusteiden normatiiviset lähtökohdat (standardien mukainen ravitseva ruoka, asumisolot, terveydenhuolto, koulutus). Arviot on tehtävä aika- ja paikkaspesifisti (kaupunki-maaseutu, taloudellinen kehitysaste) ja niiden on oltava kansainvälisesti vertailtavissa. Laskelmien on oltava käytännöllisiä ja kustannustehokkaita, mikä toteutuu Ankerin mallissa paikallisesti kerättävän primääridatan ja olemassa olevan sekundääridatan analysoinnin yhdistelmänä.

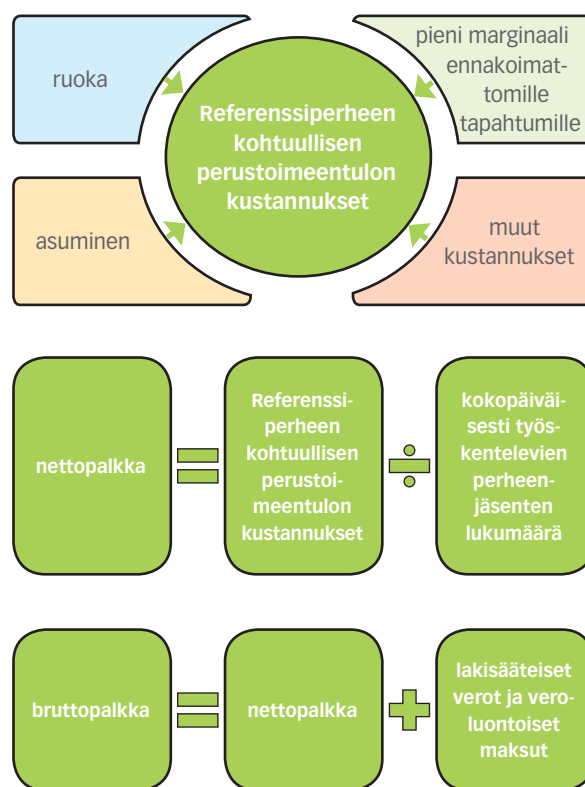
Anker-laskentamallissa selvitetään sekä ruuan että asumisen osalta kohdealueella kulttuurisesti hyväksyttävänä pidettävä vähimmäisstandardi. Tämän jälkeen selvitetään, kuinka paljon rahaa tarvitaan perusruo-kavalioon ja riittävän suuruisen ja soveliaan vuokra-asunnon hankkimiseen. Ruokavalion tulee täyttää FAO/WHO:n suositukset riittävästä kalorimäärästä, minkä lisäksi varmistetaan, että ruoka sisältää riittävästi proteiinia, rasvoja, hiilihydraatteja, mineraaleja ja vitamiineja³³. Malliruokakorin sisältö määritetään maakohtaisesti vastaamaan paikallisia tottumuksia, ja ruokakustannukset lasketaan ruokahyödykkeiden paikallisten hintojen mukaisesti. Kaloritarpeen laskemiseksi sekä paikallisiin olosuhteisiin soveltuvan malliruokavalion laatimiseksi on tehty taulukkolaskentapohjat, jotka ovat saatavilla kirjan kustantajan verkkosivuilla³⁴.

Asumiskulut arvioidaan määrittämällä asumiselle hyväksyttävä vähimmäistaso kansainvälisten minimistandardien, paikallisten viranomaistahojen ja muiden kansallisten organisaatioiden standardien sekä kotitaloustutkimuksilla tuotettujen rekisterien perusteella. Ensikäden tietoja paikallisista asu-misnormeista, asuntojen varustelutasosta, ylläpito- ja korjaustarpeista sekä muista kustannuksista hankitaan keskustelemalla paikallisten työntekijöiden ja muiden tietolähteiden kanssa³⁵.

33 WHO/FAO/UNU, WHO Technical report series 935, Protein and amino acid requirements in human nutrition, http://whqlibdoc.who.int/trs/WHO_TRS_935_eng.pdf?ua=1 (viitattu 24.10.2017)

34 Anker R. & Anker M., 2017. Living Wages Around the World: Manual for Measurement, saatavilla osoitteesta: <https://www.elgaronline.com/view/9781786431455/9781786431455.xml>

35 Ibid.

Kuva 2: Ankerin elämiseen riittävän palkan laskentamalli pähkinänkuoressa.

Muut kulut (non-food and non-housing, NFNH) arvioidaan siten, että ensin selvitetään kulutustilastojen perusteella muiden kustannusten prosenttiosuus tyyppillisen kotitalouden kokonaiskulutuksesta suhteessa ruokakuluihin. Ruokakulujen ja muiden kustannusten suhteesta laskettu arvio tarkistetaan tämän jälkeen sen varmistamiseksi, että se riittää kattamaan tyyppilliset terveydenhuollon, koulutuksen, kestokulutustavaroiden ja liikku-misen kulut. Tarkoituksena on varmistaa, että arvio perustuu ajankohtaiseen tietoon todellisesta kulutuksesta³⁶.

Laskelman viimeisessä vaiheessa henkilön perustarpeiden tyydyttämiseksi laskettu summa korotetaan vastaamaan alueen tyy-pillistä perhekokoa ja perheenjäsenten perustarpeita. Pieni osuus lisätään yllättäviä tapahtumia ja hätätilanteita, kuten sairauksia ja onnettomuuksia, varten. Lopuksi summaa alentavana huomioidaan perheessä

36 Ibid.

tyypillisesti työskentelevien kokoaikaisten työntekijöiden määrä, jolloin saadaan arvio käteen maksettavalle nettopalkalle. Pakolliset verot ja muut maksut lisätään nettopalkkaan, jolloin elämiseen riittävä palkka on työntekijälle maksettava bruttosumma. Vallitsevista paikallisista palkkauskäytännöistä riippuen netto- ja bruttosummiin voidaan tehdä vähennyksenä työntekijöille tyypillisesti maksettavien luontoisetujen ja bonusten osuus³⁷.

Metodologian pitkän kehittämistyön myötä Anker-laskentamalliin on tullut uusia painotuksia. Mallin läpinäkyvyyttä ja normatiivisten standardien hyödyntämistä on korostettu. Metodien käyttö ja tulosten raportointi manuaalin suositusten mukaisesti antaa pelkkiä lukuarvoja yksityiskohtaisemman kuvan työntekijöiden elintasosta, paikallisista olosuhteista ja ihmisten elämisen laadusta perustasolla. Näin laaditut raportit ovat perustana sidosryhmien väliselle dialogille³⁸.

37 Ibid.

38 Ibid.

2. Maakohtaiset elämiseen riittävän palkan mallit

2.1 ELÄMISEEN RIITTÄVÄ PALKKA INDONESIASSA

Asia Floor Wage Alliancen (AFWA) kansallisiin pohjapalkkalaskelmiin perustuva kahden vuoden välein päivitettävä Aasian maille laadittu pohjapalkka on 1181 PPP\$ kuukaudessa (ks. luku 1.1). AFWA ilmoittaa ostovoimapariteettidollareista johdetun elämiseen riittäväksi palkan olevan Indonesiassa 5 886 112 Indonesian rupiaa kuukaudessa.³⁹

Wageindicatorin tietokannan⁴⁰ mukaan Indonesiassa yksin asuvan henkilön elämiseen riittävä palkka on 118,5 euroa⁴¹. Paikalliseksi valuutaksi muunnettuna summa on 1 803 094 Indonesian rupiaa, mikä ostovoimapariteettivaluuttana vastaa 441 PPP\$. Indonesianlaisen tyyppillisen perheen määrittelyssä on huomioitu syntyvyys ja perheen palkansaajien lukumäärä seuraavasti: lapsia on keskimäärin 2,5 ja työssäkäyviä aikuisia 1,72 henkilöä perhettä kohti. Tyyppiperheessä elävän aikuisen elämiseen riittävä palkka on 147,5 euroa kuukaudessa, paikallisena valuuttana 2 244 358 Indonesian rupiaa ja ostovoimapariteettivaluuttana 549 PPP\$.

Yksityiskohtainen elämiseen riittävän palkan raportti Indonesiasta julkaistiin Wageindicator-säätiön toimesta vuonna 2016. Kustannukset ja elämiseen riittävän palkan arviot laskettiin kolmelle tyyppitaloudelle: Yhden hengen taloudelle, 2+2 standardiperheelle, sekä kansalliselle tyyppiperheelle (ks. edellinen kappale). Keskimääräinen arvio elämiseen riittäväksi palkaksi Indonesian tyyppitalouksille on raportin mukaan seuraava: yhden hengen taloudelle haarukka on 1 489 100–2 203 400 Indonesian rupiaa, standardiperheelle 1 840 000–2 712 800 Indonesian rupiaa ja kansalliselle tyyppiperheelle 1 963 900–2 872 100 Indonesian rupiaa.

Tutkija Martin Guzi on laatinut maakohtaisia arvioita elämiseen riittävälle palkalle, jotka

39 Asia Floor Wage, <https://asia.floorwage.org/what>

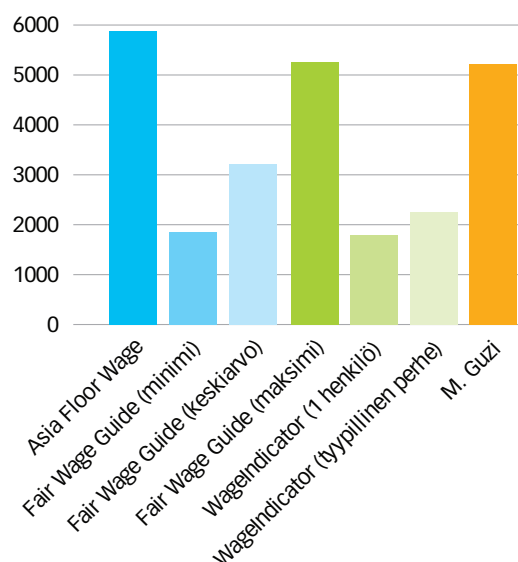
40 WageIndicator Wages in Context. <http://wageindicator-wages-in-context.silk.co/>

41 Wageindicator ilmoittaa elämisen riittäväksi palkaksi palkkahaarukan 1. kvartiiliin, ks. lisätietoa luvussa 1.2.

perustuvat Wageindicatorin dataan⁴². Guzin arvio on laskettu yhden henkilön taloudelle ja ilmoitettu julkaisussa euroina vuodelle 2013. Indonesiassa elämiseen riittävä palkka on raportin mukaan 410 euroa.

Good World Solution -organisaation Fair Wage Guide -palkkasuosituksset Indonesialle on laskettu 33 osavaltiolle. FWG-sovelluksen suosituksset on ilmoitettu päiväpalkkoina (8 tuntia/työpäivä), jotka tässä tarkastelussa on muutettu kuukausipalkkoiksi 174 keskimääräisen kuukausityötunnin mukaisesti⁴³. Indonesiaa koskevat kuukausipalkkasuosituksset ovat seuraavat: minimi (Jawa Tengah) 1 856 000 Indonesian rupiaa, keskiarvo 3 211 000 Indonesian rupiaa, maksimi (Jakarta) 5 250 000 Indonesian rupiaa⁴⁴.

Global Living Wage Coalition ei ole laatinut Indonesiassa Anker-metodologiaan perustuvaa elämiseen riittävän palkan laskelmaa.

Kuva 2.1. Indonesian living wage -arvioiden vertailu. Valuuttayksikkö tuhat Indonesian rupiaa (1000 IDR)

42 Martin Guzi, 2014. Estimating a Living Wage Globally. Masaryk University and CELSI, Czech Republic. Saatavilla osoitteessa: http://home.cerge-ei.cz/mguzi/www/guzi_2014_global_living_wage.pdf

43 Laskelmassa jokaisessa kuussa on arvioitu olevan keskimäärin 21,75 työpäivää.

44 Ostovoimapariteettidollareiksi muunnetut luvut: Minimimi (Jawa Tengah) 454 PPP\$/kk, keskiarvo 785 PPP\$/kk, maksimi (Jakarta) 1283 PPP\$/kk.

2.2 ELÄMISEEN RIITTÄVÄ PALKKA INTIASSA

Asian Floor Wage Alliancen (AFWA) kansallisiin pohjapalkkalaskelmiin perustuva kahden vuoden välein päivitettävä Aasian maille laadittu pohjapalkka on 1181 PPP\$ kuukaudessa (lisätietoa laskentametodologiasta luvussa 1.1). AFWA ilmoittaa ostovoimapari-teettidollareista johdetun elämiseen riittävän palkan olevan Intiassa 23 588 Intian rupiaa kuukaudessa⁴⁵.

Wageindicator-säätiön elämiseen riittävän palkan laskemiseen kerätyistä tiedoista⁴⁶ Intiassa yhden henkilön talouden elämiseen riittävä kuukausipalkka on sama kuin Indonesiassa, 118,5 euroa. Paikalliseksi valuuttaksi muunnettuna summa on 8 738 Intian rupiaa, mikä ostovoimapari-teettivaluuttana ilmoitettuna on 502 PPP\$. Kansallisen tyyppiperheen palkansaajalle vastaava arvio on 204 euroa, vastaavasti paikallisena valuuttana 15 043 Intian rupiaa, ja ostovoimapari-teettivaluuttana 865 PPP\$.

Wageindicatorin huhtikuussa 2016 julkaistun Aasian vaatetusteollisuuden palkkoja käsittelevän raportin⁴⁷ mukaan asiantuntijoiden yleisesti suosittelemat elämiseen riittävän palkan arviot Intiassa olivat yhden hengen taloudelle 7 000–9 000 Intian rupiaa, eli euroina 105–135 €. Perheellisille työntekijöille arviot olivat 11 500–15 000 Intian rupiaa, eli 175–225 euroa.

Martin Guzin aiemmin mainitussa raportissa⁴⁸ elämiseen riittävä palkka Intiassa on 170 euroa, eli 12 301 Intian rupiaa. Kansainvälisesti vertailukelpoisella ostovoimapari-teettidollarilla luku on 737 PPP\$.⁴⁹

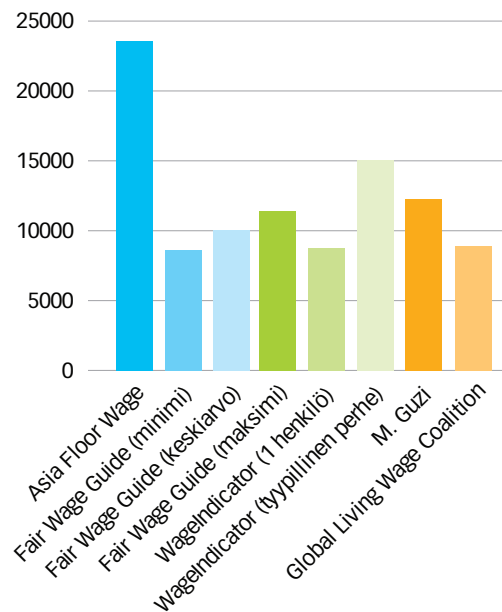
45 Asia Floor Wage, <https://asia.floorwage.org/what>

46 WageIndicator Wages in Context. <http://wageindicator-wages-in-context.silk.co/>

47 Van Klaveren, M. 2016. Wages in Context in the Garment Industry in Asia. Amsterdam: WageIndicator Foundation, saatavilla osoitteessa: <http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2016/van-klaveren-m-2016-wages-in-context-in-the-garment-industry-in-asia-amsterdam-wageindicator-foundation-april-28-2016>

48 Martin Guzi, 2014. Estimating a Living Wage Globally. Masaryk University and CELSI, Czech Republic. Saatavilla osoitteessa: http://home.cerge-ei.cz/mguzi/www/guzi_2014_global_living_wage.pdf

49 Summat on tässä muutettu ensin paikalliseksi valuuttaksi kertoimella 72,360 (valuuttakurssi 1.1.2013) ja

Kuva 3.2. Intian living wage -arvioiden vertailu. Valuuttayksikkö Intian rupia (INR).

Fair Wage Guiden Intiaa koskevat palkkasuositukset on laskettu matalinta (Bihar) ja korkeinta (New Delhi) palkkatasoa edustaville alueille niin, että kaikki tietokannassa olevat eri työsektorit ja työntekijän kokemus- ja osaamistasot on huomioitu. FWG-sovelluksen suositukset on ilmoitettu päiväpalkkoina (8 tuntia/työpäivä), jotka tässä tarkastelussa on muutettu kuukausipalkoiksi 174 keskimääräisen kuukausityötunnin mukaisesti⁵⁰. Intiaa koskevat palkkasuositukset ovat seuraavat: matalinta palkkatasoa edustava Bihar: minimi 2,39 €/kk, keskiarvo 48,63 €/kk, maksimi 97,44 €/kk. Vastaavasti korkeinta palkkatasoa edustava New Delhi: minimi 117 €/kk, keskiarvo 136 €/kk, maksimi 155 €/kk. Vertailun helpottamiseksi ostovoimapari-teettidollareiksi muunnetut luvut ovat: Bihar, minimi 10,1 PPP\$/kk, keskiarvo 206 PPP\$/kk, maksimi 413 PPP\$/kk ja New Delhi, minimi 496 PPP\$/kk, keskiarvo 576 PPP\$/kk, maksimi 656 PPP\$/kk.

sitten ostovoimapari-teettivaluuttaksi jakamalla luvulla 16,7 (Maailmanpankki 2013).

50 Kuukaudessa oletetaan olevan keskimäärin 21,75 työpäivää.

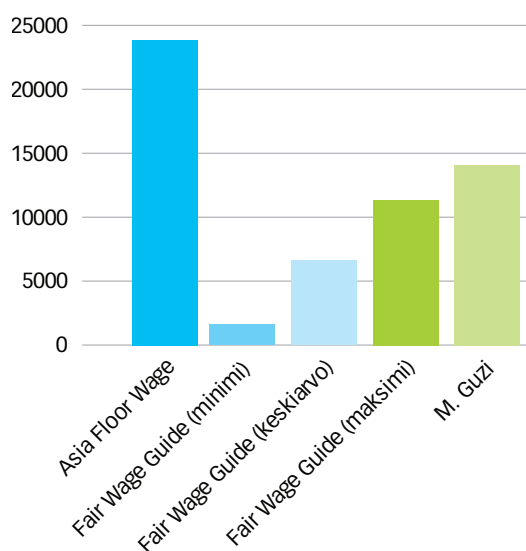
Global Living Wage Coalitionin raportti⁵¹ elämiseen riittävästä palkasta Intiasta, Bhadohin alueelta Uttar Pradeshin osavaltiosta, viitekehystenä matonkudontateollisuudessa työkentelevät palkansaajat, soveltaa Richard ja Martha Ankerin uutta metodologiaa, joka on yksityiskohtaisesti esitetty 2017 julkaistussa käsikirjassa⁵².

Raportissa esitetty elämiseen riittävä palkka Uttar Pradeshin maaseutualueella on 8 929 Intian rupiaa, euroina (1 € = 71,5 INR) 125 € ja ostovoimapariteettivaluutaksi muunnettuna 513 PPP\$. Laskelman perustana on viisihenkilinen perhe (1,546 ansaitsijaa/pariskunta), 48-tuntinen työviikko ja kuukausittaisten työpäivien lukumäärä on 24. Ansiotuloraja alle 60-vuotiaiden työntekijöiden tuloverovapaudelle Intiassa on 250 000 rupiaa/vuosi, joten arvio on samalla sekä brutto- että nettosumma⁵³.

2.3 ELÄMISEEN RIITTÄVÄ PALKKA FILIPPIINEILLÄ

AFWAN vuodelle 2017 määrittelemä pohjapalkka 1181 PPP\$ on Filippiinien pesoksi muunnettuna 23 856 PHP⁵⁴.

Wageindicator-säätiön ilmoittamista Filippiinien tiedoista ei tiedonkeruuhetkellä (heinäkuu 2017) ollut saatavilla muita lukuja kuin arvio kansalliselle köyhyysrajalle, 206,5 €/kk⁵⁵. Ostovoimapariteettivaluutaksi muunnettuna tämä vastaa 660 PPP\$. Kansallinen köyhyysraja on jokaisen valtion itse määrittelemä, ja se poikkeaa huomattavasti Maailmanpankin määrittelemistä köyhyysrajoista.

Kuva 3.3. Filippiinien elämiseen riittävän palkan arvioiden vertailu. Valuuttayksikkönä on käytetty Filippiinien pesoa.

Filippiineillä elämiseen riittävä palkka on Martin Guzin⁵⁶ mukaan 260 euroa, eli 14 088 Filippiinien pesoa.⁵⁷

Filippiinien Fair Wage Guide -palkkasuositukset on laskettu 17 alueelta jaoteltuna useampaan toimialasektoriin ja työntekijöiden osastustasoon niin, että luokkien kokonaismäärä on 77. Filippiinien FWG-suositukset ovat seuraavat: minimi (Calabarzon, kotiapulaiset) 28,06 €/kk, keskiarvo 211 €/kk, maksimi (pääkaupunkiseutu, muu kuin maataloustyö) 197 €/kk. Vertailun helpottamiseksi ostovoimapariteettidollareiksi muunnetut luvut: minimi 90 PPP\$/kk, keskiarvo 367 PPP\$/kk, maksimi 630 PPP\$/kk.

Global Living Wage Coalition ei ole laatinut Filippiineillä Anker-metodologiaan perustuvaa elämiseen riittävän palkan laskelmaa.

51 Mamkoottam K. & Kaicker N., 2016. Living Wage Report, Bhadohi, Uttar Pradesh, India, saatavilla osoitteessa: https://www.isealalliance.org/sites/default/files/Bhadohi_India_Living_Wage_Report.pdf

52 Anker R. & Anker M., 2017. Living Wages Around the World: Manual for Measurement, saatavilla osoitteessa: <https://www.elgaronline.com/view/9781786431455/9781786431455.xml>

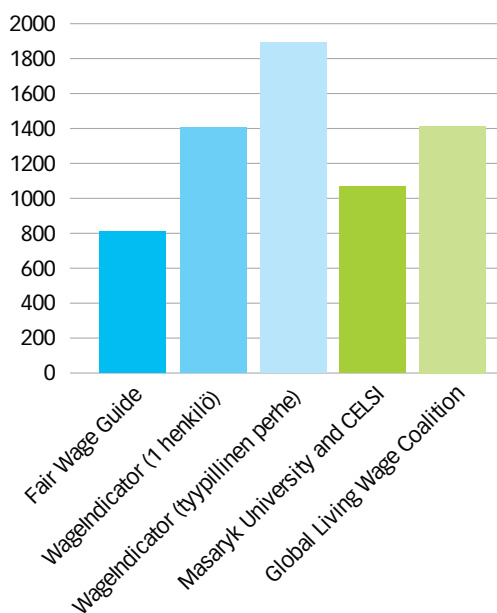
53 Mamkoottam K. & Kaicker N., 2016. Living Wage Report, Bhadohi, Uttar Pradesh, India, saatavilla osoitteessa: https://www.isealalliance.org/sites/default/files/Bhadohi_India_Living_Wage_Report.pdf

54 Asia Floor Wage, Asia Floor Wage in local currency, <https://asia.floorwage.org/what> (viitattu 12.1.2018)

55 WageIndicator Wages in Context. <http://wageindicator-wages-in-context.silk.co/>

56 Martin Guzi, 2014. Estimating a Living Wage Globally. Masaryk University and CELSI, Czech Republic. Saatavilla osoitteessa: http://home.cerge-ei.cz/mguzi/www/guzi_2014_global_living_wage.pdf

57 Paikallisen ostovoiman huomioon ottamiseksi summat on tässä muutettu ensin paikalliseksi valuutaksi kertoimella 54,184 ja sitten ostovoimapariteettivaluutaksi jakamalla luvulla 18,0 (Maailmanpankki, 2013) jolloin saadaan kansainvälisesti vertailukelpoiset arviot ostovoimapariteettidollareina 783 PPP\$.

Kuva 3.4. Brasilian living wage -arvioiden vertailu. Valuuttayksikkö Brasilian real (BRL).

2.4 ELÄMISEEN RIITTÄVÄ PALKKA BRASILIASSA

Brasiliassa Wageindicator-säätiön laskema yhden henkilön talouden elämiseen riittävä palkka (1. kvarttiili) on 373 euroa. Paikalliseksi valuutaksi muunnettuna summa on 1 406 Brasilian realia, mikä ostovoimaparieteetti-valuuttana vastaa 703 PPP\$. Tyypillisen brasilialaisperheen palkansaajalle vastaava arvo on 502 euroa, paikallisena valuuttana 1 894 realia ja ostovoimaparieteetti-valuuttana 947 PPP\$.

Martin Guzin vuonna 2013 tekemät laskelma elämiseen riittävästä palkasta yhden henkilön taloudelle Brasiliassa on 260 euroa, eli 578 realia.⁵⁸

Brasilialle Fair Wage Guide laskuri antaa vain yhden koko maan kattavan palkkasuosituksen: 214 €/kk. Paikallisena valuuttana tämä on 808 realia ja ostovoimaparieteetti-valuuttana 404 PPP\$.

58 Paikallisen ostovoiman huomioon ottamiseksi summat on muutettu ensin paikalliseksi valuutaksi kertomella 2,222 (01.01.2013) ja sitten ostovoimaparieteetti-valuutaksi jakamalla luvulla 1,6 jolloin saadaan kansainvälisesti vertailukelpoiset arviot: elämiseen riittävä palkka 667 PPP\$, köyhyysraja 333 PPP\$ ja minimipalkka 393 PPP\$.

Global Living Wage Coalition kuvaa raportissaan⁵⁹ Brasilian maaseutualueella (Minas Geraisin etelä- ja lounaisosa) kahvintuotannossa työskentelevien elinoloja ja esittää laskelmassaan alueella elämiseen riittävän palkan arvioksi 1 414 realia, eli 413 euroa⁶⁰. Ostovoimaparieteetti-valuutaksi muunnettuna tämä tarkoittaa 707 PPP\$. Arvio on bruttopalkka, josta on vähennetty tyypilliset luontoisedut ja bonukset. Arvion perustana on nelihenkkinen perhe (1,71 ansaitsijaa/pariskunta), 44-tuntinen työviikko ja kuukausittaisten työpäivien lukumäärä 26. Kun palkkaarviosta tehdään pakolliset vähennykset, nettopalkaksi jää 1 267 BRL (369 €, 633 PPP\$).

2.5 ELÄMISEEN RIITTÄVÄ PALKKA MOSAMBIKISSA

Wageindicatorin Mosambikia koskevan raportin⁶¹ mukaan elämiseen riittävä palkka yhden hengen taloudelle oli vuoden 2017 alkupuoliskolla 3 530 meticalia, eli 49 euroa (180 PPP\$). Tyypilliselle perheelle elämiseen riittävä palkka oli arvioitu tasolle 7 640 meticalia kuukaudessa (107 €, 390 PPP\$). Tyypillisen mosambikiläisperheen määrittelyssä on huomioitu syntyvyys ja perheen palkansaajien lukumäärä seuraavasti: lapsia 5,4 ja työssäkävijöitä 1,8 perhettä kohti.⁶² Kyseiset laskelmat perustuvat Wageindicatorin antaman kustannushaarukan 1. kvarttiin (ks. metodologiasta luku 1.2). Taulukossa 3.1 on esitetty myös muut Wageindicatorin palkkahaarukan antamat tulokset Mosambikia koskien.

Myös Fair Wage Guide tarjoaa jonkin verran palkkasuosituksia Mosambikissa. Tietokannassa on valtakunnalliset suositukset

59 Alexandre de Freitas Barbosa, Marina Barbosa e Silva, João Paulo Candia Veiga & Murilo Alves Zacareli, 2016. Living Wage Report, Rural Brazil, Minas Gerais South/Southwestern Region Coffee Growing Industry. Saavilla osoitteessa: https://www.isealalliance.org/sites/default/files/Living_Wage_Benchmark_Report_Brazil.pdf

60 Käytetty valuuttakurssi 1 € = 3,43 BRL (toukokuu 2017)

61 Wageindicator.org, Living Wage in Mozambique - August 2017, <https://wageindicator.org/main/salary/living-wage/mozambique-living-wage-series-august-2017-country-overview>

62 Käytetty valuuttakurssi 1 € = 71,71 MZN (heinäkuu 2017)

jaoteltu kuuteen toimialaan, joista yksi, kaivannaistoiminta, on lisäksi eritelty kolmeen alasektoriin. FWG palkkasuosituksset Mosambikissa ovat seuraavat: minimi (maa- ja metsätalous sekä karjanhoito) 54,4 €/kk, keskiarvo 74,8 €/kk ja maksimi (kaivannaisteollisuus, suuret yhtiöt) 102 €/kk. Vertailun helpottamiseksi ostovoimapariteettidollareiksi muunnetut luvut ovat: minimi 201 PPP\$/kk, keskiarvo 277 PPP\$/kk, maksimi 379 PPP\$/kk.

Global Living Wage Coalition ei ole laatinut Mosambikissa Anker-metodologiaan perustuva elämiseen riittävän palkan laskelmaa.

3. Yhteenveto elämiseen riittävän palkan arvioista maittain

Vertailuissa AFWA:n arvio verrattuna muihin malleihin vaikuttaa systemaattisesti korkealta, mikä johtuu pääasiassa siitä, että sen laskentamallissa oletetaan perhettä kohden olevan vain yksi tulonsaaja. Kuten luvussa 1.1 todetaan, AFWA perustelee tätä sillä, ettei mallin muihin kuluihin sisälly lastenhoidosta aiheutuvia kuluja toisen vanhemman hoidaessa kotona tätä tehtävää.

Taulukossa 3.1. on esitetty eri maiden ja -mallien välinen vertailu kansainvälisinä dollareina (PPP\$, The World Bank).

Taulukko 3.1. Elämiseen riittävä palkka ostovoimaan suhteutettuna. Yksikkö PPP\$.

	Indonesia	Intia	Filippiinit	Brasilia	Mosambik
AFW	1181	1181	1181	1181	1181
FWG (minimi) ^a	454	10 ^b -496 ^c	90		201
FWG(keskiarvo) ^d	785	49 ^b -576 ^c	367	404	277
FWG(maksimi) ^e	1283	67 ^b -656 ^c	630		379
WageIndicator (1 henkilö, 1. kvartiili)	441	502		703	180
WageIndicator (tyyppiperhe, 1. kvartiili)	549	865		947	390
Masaryk University and CELSI ^f	1374	737	783	667	
GLWC		513 ^g		707 ^h	

a Maakohtainen tai alueellinen toimialasta/koulutustasosta riippuva minimiarvo

b Bihar (alueella Intian matalin minimipalkkataso)

c New Delhi (alueella Intian korkein minimipalkkataso)

d Maakohtainen tai alueellinen keskiarvo

e Maakohtainen tai alueellinen toimialasta/koulutustasosta riippuva maksimiarvo

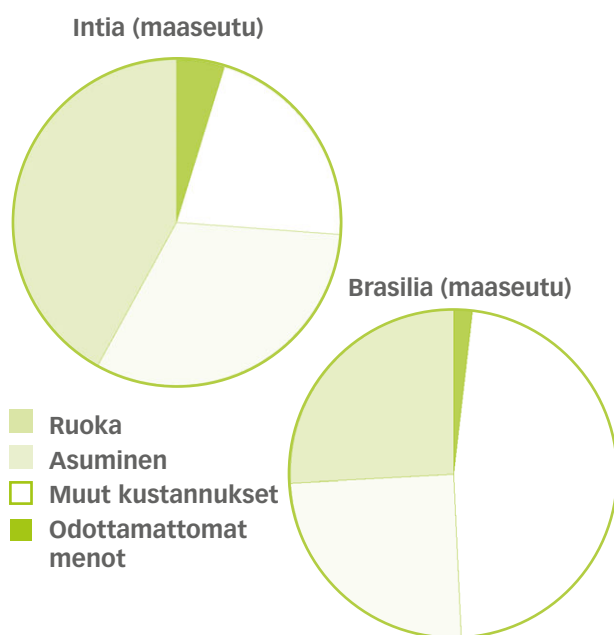
f Living wage 1 hengen taloudelle. Martin Guzi, 2014. Estimating a Living Wage Globally Martin Guzi, 2014. Estimating a Living Wage Globally (Masaryk University and CELSI, Czech Republic. Saatavilla osoitteessa: http://home.cerge-ei.cz/mguzi/www/guzi_2014_global_living_wage.pdf).

g India rural – Bhadohi, Uttar Pradesh (Mamkoottam K. & Kaicker N., 2016. Living Wage Report, Bhadohi, Uttar Pradesh, India, saatavilla osoitteessa: https://www.isealliance.org/sites/default/files/Bhadohi_India_Living_Wage_Report.pdf).

h Brazil rural – Minas Gerais South/Southwestern Region. Taulukossa bruttoarvio, nettoarvio 633 PPP\$

4. Miten erilaiset laskentamallit reagoivat yksittäisten kustannusten nousuun?

Ankerin elämiseen riittävän palkan laskentametodologian mukaan laadittujen elämiseen riittävää palkkaa Intiassa ja Brasiliassa käsittelevien raporttien^{63,64} aineistoista on laadittu kustannusvertailtu kuvassa 4.1.

Kuva 4.1 Global Living Wage Coalitionin mallilaskelmien kustannusten jakautuminen Intian ja Brasilian maaseudulla. Arvio Brasilian elämiseen riittävästä palkasta on ostovoimaan suhteutettuna 707 PPP\$. Intiassa vastaava luku on 27 prosenttia pienempi, 513 PPP\$.

Kuvasta nähdään, että laskelmiin sisältyvä kustannusrakenne poikkeaa Brasilian maaseudulla huomattavasti Intian vastavasta. Ruokakulujen osuus Brasiliassa on vain 26 prosenttia kokonaismenoista, kun Intiassa vastaava osuus on 42 prosenttia. Asumismenojen suhteellisen suuri osuuteen Intian maaseudulla verrattuna Brasilian maaseutuun selittynee ainakin osittain Intian huomattavasti korkeammalla väestötiheydellä⁶⁵.

63 Mamkoottam K. & Kaicker N., 2016, Living Wage Report, Bhadohi, Uttar Pradesh, India, saatavilla osoitteessa: https://www.isealalliance.org/sites/default/files/Bhadohi_India_Living_Wage_Report.pdf

64 Alexandre de Freitas Barbosa et al, 2016, Living Wage Report, Rural Brazil, Minas Gerais South/Southwestern Region Coffee Growing Industry. Saatavilla osoitteessa: https://www.isealalliance.org/sites/default/files/Living_Wage_Benchmark_Report_Brazil.pdf

65 Intian väestötiheys on 333 henkilöä neliökilometrillä,

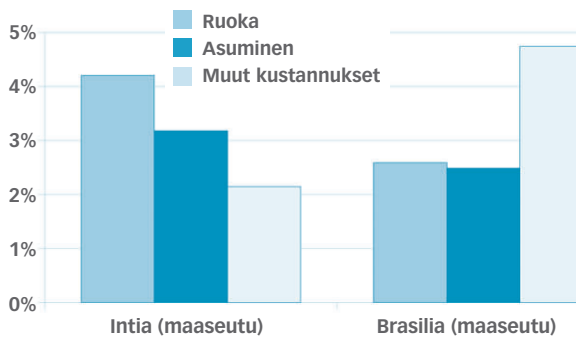
Muiden kustannusten suhteellinen osuus Intian maaseudulla on pieni, kun sitä verrataan Brasiliaan (Intia 21 %, Brasilia 47 %). Muiden kustannusten osuus mallissa on kiinnostavaa, kun arvioidaan työntekijöiden joustovaraa yllättävien kulujen noustessa maissa, joissa yleisen sosiaaliturvan taso on heikko.

Malleissa Brasilian maaseutualueella odottamattomille menoille varattu marginaali on 1,9 prosenttia. Intiassa vastaava osuus on 4,8 prosenttia. Käytännössä Brasilian kohdalla ero kompensoituneeksi suhteellisesti ottaen suurella muiden kulujen osuudella.

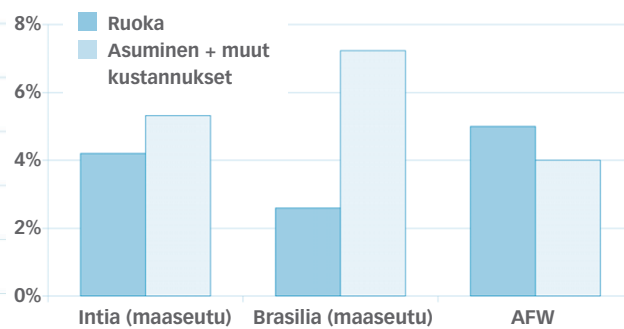
Kuvassa 4.2 on herkkyyksianalyysillä havainnollistettu Ankerin elämiseen riittävää palkkaa koskevan laskentamallin eri komponenteissa tapahtuvien muutosten vaikutuksia arvioiden lopputulokseen. Kaavio kertoo, montako prosenttia elämiseen riittävä palkka nousee, jos jokin yksittäisistä komponenteista (ruoka, asuminen, muut kustannukset) nousee 10 prosenttia. Herkkyyksianalyysin avulla voidaan havainnollistaa, kuinka herkkä mallin tulos on eri lähtöoletusten muuttumiselle esimerkiksi silloin kun taustaoletuksissa on virheitä tai malliin sisällytetty kustannustaso muuttuu.

Anker-mallilla Intiassa ja Brasiliassa lasketuja tuloksia on vertailtu AFWA:n pohjapalkkamalliin herkkyyksianalyysin tapaan kuvassa 4.3. AFWA:n yksinkertaista konseptia voidaan soveltaa laskennallisesti myös muualla kuin Aasiassa. Vaikka ostovoimapariteettikulujen käyttö AFWA:n mallissa ottaa huomioon keskimääräiset kansalliset erot palkansaajien ostovoimassa, AFWA:n metodologian taustaoletusten ylimalkaisuus ei ota riittävästi huomioon kustannusjakautumien kansallisia ja alueellisia piirteitä. Tämä korostuu kuvassa 4.3, jossa malleja on vertailtu herkkyyksianalyysillä. AFWA:n mallissa kustannuskategorioiden suhde on nurinkurinen verrattaessa Ankerin laskentamalliin. Ruokakustannusten osuus, 50 prosenttia, on tarkemmalla Anker-mallilla

Brasilian 21 henkilöä neliökilometrillä (Luettelo valtioista asukastiheyden mukaan, https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_valtioista_asukastiheyden_mukaan).

Kuva 4.2. Vaikutus laskentamallin kokonaiskustannuksiin, kun elämiseen riittävän palkan mallin yksittäisen komponentin kustannukset kohoavat 10 prosenttia. Intiassa malli on herkempi ruokakustannusten muutokselle, Brasiliassa muille kuluille.

Kuva 4.3. Anker-mallin ja AFW-mallin vertailu. Vaikutus laskentamallin kokonaiskustannuksiin, kun elämiseen riittävän palkan mallin yksittäisen komponentin kustannukset kohoavat 10 prosenttia. Odottamattomille ja harkinnanvaraisille menoille varattu osuus kokonaiskustannuksista (AFW 10 %, Intia 4,8 % ja Brasilia 1,9 %) on jätetty pois kaaviosta.

saatuun arvioon verrattuna Intiassakin liian korkea ja Brasiliaan verrattaessa ero on jo silmiinpistävä. AFW:n oman arvion mukaan Aasian ulkopuolella ruokakustannusten osuus on yleensä pienempi⁶⁶, joten mallin käyttö muualla kuin Aasiassa edellyttää ruokakustannusten suhteellisen osuuden pienentämistä.

Perusmetodologialtaan hyvin lähellä toisiaan olevien Anker- ja Wageindicator-säätiön mallien kustannusrakenteita on soveltavasti verrattu Intiasta kerätyille tiedoille. Mallien tulokset on laskettu standardiperheelle, jossa on 2 aikuista ja 2 lasta. Wageindicatorin datasta on käytetty 1. kvartiilin tuloksia. GLWC:n mallissa odottamattomille menoille varattu osuus ja Wageindicatorin mallissa liikkumiseen varatut kustannukset on summattu muihin kustannuksiin vertailun helpottamiseksi.

GLWC:n mallissa on käytetty Uttar Pradeshin maaseutualueen kustannuksia ja Wageindicatorin mallissa koko Intiasta kerättyä aineistoa, joten kovin yksityiskohtaisia tulkintoja tai johtopäätöksiä mallien antamien tulosten eroista ei kannattane tehdä. Silmiinpistävä ero on kuitenkin

Taulukko 4.1. Anker- ja Wageindicator-mallien kustannusvertailu Intiassa. Odottamattomille menoille varattu osuus (GLWC) ja liikkumiseen varatut kustannukset (Wageindicator) on vertailussa laskettu mukaan muihin kustannuksiin⁶⁷. Rahayksikkö Intian rupia (INR).

66 Clean Clothes Campaign, Calculating a Living Wage, <https://cleanclothes.org/livingwage/calculating-a-living-wage>

67 Kustannukset poimittu raportista: Guzi M., Kabina K., Tjensens KG, 2016. *Living Wages in Indonesia*. Amsterdam, WageIndicator Foundation, saatavilla osoitteessa: <http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2016/guzi-m-kabina-k-tjensens-k-g-2016-living-wages-in-indonesia-amsterdam-wageindicator-foundation>

	GLWC (maaseutu)	Wageindicator
Ruoka	5801 42,00 %	4470 23,50 %
Asuminen	4389 31,80 %	11800 62,10 %
Muut kustannukset	3613 26,20 %	2727 14,40 %

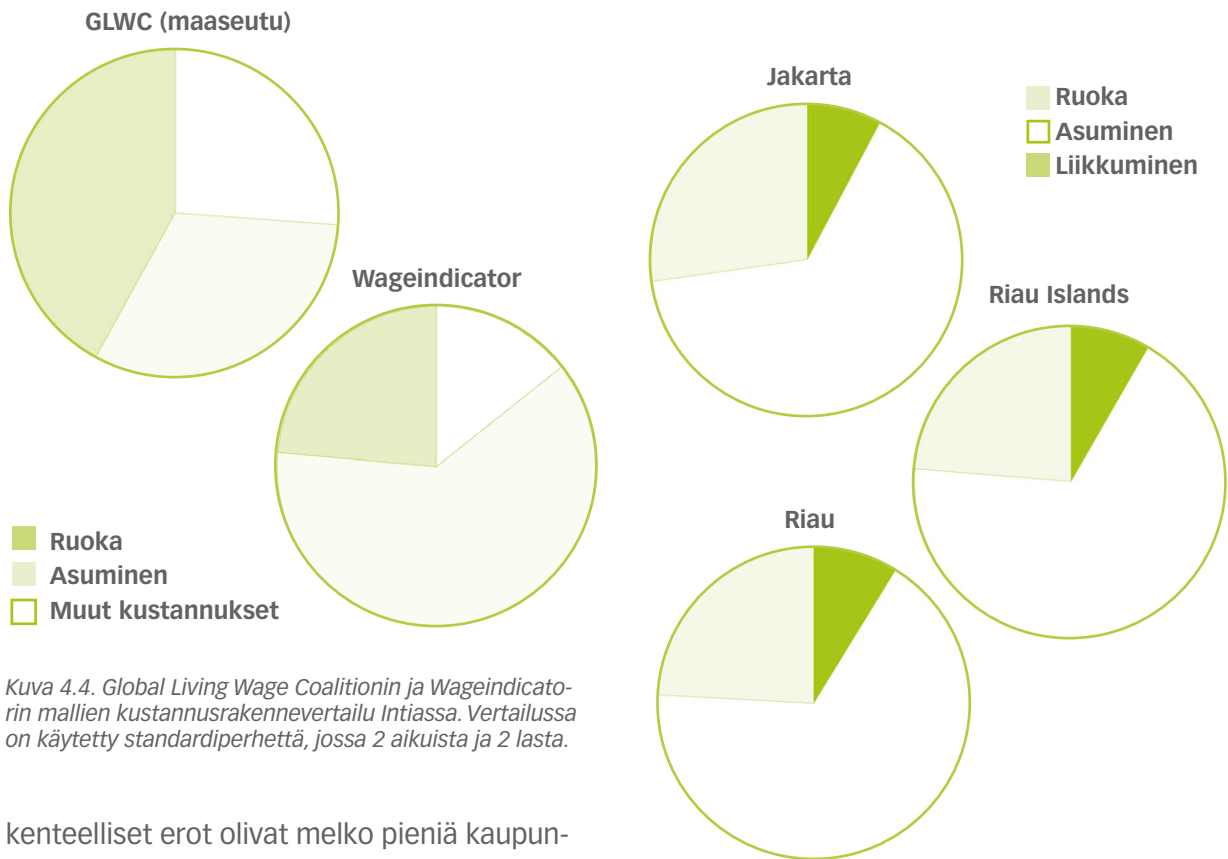
asumiskustannuksissa. GLWC:n arvioissa asumiskustannukset edustavat 32 prosenttia kokonaiskustannuksista, Wageindicatorin laskelmissa osuus on 62 prosenttia. Muut kustannukset edustavat GLWC:n mallissa 26 prosenttia ja Wageindicatorin mallissa 14 prosenttia. Wageindicatorin aineisto kokonaisuudessaan edustanee urbaanimpaa aluetta kuin GLWC:n lähtödata, mikä selittänee eroa asumiskustannusten osuudessa⁶⁸.

Wageindicator-säätiön Indonesian living wage -raportin⁶⁹ perusteella kustannusra-

terdam, WageIndicator Foundation, saatavilla osoitteessa: <http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2016/guzi-m-kabina-k-tjensens-k-g-2016-living-wages-in-indonesia-amsterdam-wageindicator-foundation>

68 Anker R. & Anker M., 2017. *Living Wages Around the World: Manual for Measurement*, saatavilla osoitteessa: <https://www.elgaronline.com/view/9781786431455/5/9781786431455.xml>

69 Guzi M., Kabina K., Tjensens KG, 2016. *Living Wages in Indonesia*. Amsterdam, WageIndicator Foundation, saatavilla osoitteessa: <http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2016/guzi-m-kabina-k-tjensens-k-g-2016-living-wages-in-indonesia-amsterdam-wageindicator-foundation>

Kuva 4.4. Global Living Wage Coalitionin ja Wageindicatorin mallien kustannusrakennevertilaus Intiassa. Vertailussa on käytetty standardiperhettä, jossa 2 aikuista ja 2 lasta.

kenteelliset erot olivat melko pieniä kaupunkikoosta riippumatta. Taulukossa 4.2 on esitetty kustannuslaskelma yhden hengen taloudelle kolmessa eri kokoluokan kaupungissa Indonesiassa.

Elämiseen riittävän palkan määrittämisessä kustannusrakenteen lisäksi tärkeä arviointikriteeri sille, miten laajalle alueelle arvio on järkevästi sovellettavissa, on se, millaisia alueelliset kustannusjakaumat ovat. Suuret erot jakaumien alkupään kvartiilien välillä aiheuttavat epätarkkuutta mallien tuloksiin riippumatta siitä, miten yksityiskohtainen, tarkka tai konseptuaalisesti oikea malli on. Kärjistetysti sanottuna malli pätee vain henkilökohtaisella tasolla ja ehkä samalla liukuhinnalla työskentelevälle seinänaapurille. Kustannusjakaumien erojen vaikutusten havainnollistamiseksi osalle Indonesian tutkimusaineistoa tehtiin karkea herkkyyssanalyysi, jonka tulokset on esitetty taulukossa 4.2.

Kuva 4.5. Kustannusrakenne Indonesiassa eri kokoluokan kaupungeissa.

Wageindicatorin laskemassa elämiseen riittävän palkan vaihteluväli kasvaa voimakkaimmin kaupunkikoon suurentuessa. Syynä tähän on asumiskustannusten suuri osuus kokonaiskustannuksista, mikä perustelee hyvin sen, ettei niitä ole syytä niputtaa elämiseen riittävän palkan malleissa yhteen muiden kustannusten kanssa⁷⁰. Tämä korostaa myös tarvetta tehdä laskelmat paikallisesti, kuten Anker-metodologiassa tehdään.

70 Anker R. & Anker M., 2017. Living Wages Around the World: Manual for Measurement, saatavilla osoitteessa: <https://www.elgaronline.com/view/9781786431455/9781786431455.xml>

	Riau Islands pieni kaupunki		Riau Iso kaupunki		Jakarta Metropoli	
	1. kvartiili	Mediaani	1. kvartiili	Mediaani	1. kvartiili	Mediaani
Ruoka	296,5 23,7%	414,9 41,0%	285,3 24,1%	421,5 25,8%	363,0 27,2%	493,5 25,2%
Asuminen	850,0 68,0%	397,5 39,3%	793,5 67,1%	1009,6 61,9%	867,7 65,0%	1262,0 64,5%
Matkat	104,0 8,3%	200,0 19,8%	104,0 8,8%	200,0 12,3%	104,0 7,8%	200,0 10,2%
Living Wage	1559,5	1935,9	1474,8	2034,0	1664,5	2438,6

Taulukko 4.2. Kustannuslaskelma ja elämiseen riittävä palkka yhden hengen taloudelle kolmen kokoluokan kaupungissa Indonesiassa. Valuuttayksikkö 1000 IDR.

	Riau Islands pieni kaupunki		Riau Iso kaupunki		Jakarta Metropoli	
	1. kvartiili	Kokonais- vaikutus	1. kvartiili	Kokonais- vaikutus	1. kvartiili	Kokonais- vaikutus
Ruoka	39,9%	9,5%	47,7%	11,5%	36%	9,8%
Asuminen	10,3%	7,0%	27,3%	18,3%	45,4%	29,5%
Matkat	92,3%	7,7%	92,3%	8,1%	92,3%	7,2%
Ruoka+asuminen	18%	16,5%	32,7%	29,8%	42,6%	39,3%
Ruoka+matkat	53,5%	17,1%	59,6%	19,6%	48,5%	17%
Asuminen+matkat	19,2%	14,7%	34,8%	26,4%	50,5%	36,7%
Ruoka + asuminen + matkat	24,1%	24,1%	37,9%	37,9%	46,5%	46,5%
Living Wage estimaatit	1. kvartiili	Mediaani	1. kvartiili	Mediaani	1. kvartiili	Mediaani
IDR '000	1559,5	1935,9	1474,8	2034	1664,5	2438,6
PPP\$	381	473	360	497	407	596

Taulukko 4.3. Kokonaiskustannusvaikutukset, jos mallista johdettavassa elämiseen riittävässä palkassa käytettäisiin komponentteina kustannushaarukan 1. kvartiilin sijaan mediaaniarvoja. Laskelman perustana on Wageindicatorin raportissa Living wages in Indonesia⁷¹ esitetyt kustannukset yhden hengen taloudelle.

71 Guzi M., Kabina K., Tjandjeng KG, 2016. Living Wages in Indonesia. Amsterdam, WageIndicator Foundation, saatavilla osoitteessa: <http://www.wageindicator.org/documents/publicationslist/publications-2016/guzi-m-kabina-k-tjandjeng-k-g-2016-living-wages-in-indonesia-amsterdam-wageindicator-foundation>

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/Finnwatch1)